

Dato: 5. august 2010

European Commission
(Secretary-General)
B-1049 Brussels
Belgium
SG-PLAINTE@ec.europa.eu

KLAGE TIL KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER
OVER MANGLENDE OVERHOLDELSE AF FÆLLESSKABSRETTE

Danmarks Naturfredningsforening indgiver hermed klage over Danmarks manglende overholdelse af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse i forbindelse med vedtagelsen af en anlægslov for et nationalt testcenter for store vindmøller ved Østerild i Thisted Kommune.

Det bemærkes indledningsvis, at Danmarks Naturfredningsforening som privat forening på lovgrundlag er tillagt en særlig kompetence i forbindelse med naturbeskyttelse i Danmark.

Folketinget vedtog den 4. juni 2010 lovforslag L 206, Lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild, som er en anlægslov. Loven vedlægges som bilag 1.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at loven er vedtaget i strid med flere fællesskabsretlige naturbeskyttelsesregler, og Danmarks Naturfredningsforening har derfor gentagne gange rettet henvendelse til det relevante ressortministerium, ministeren og medlemmerne af det relevante folketingsudvalg.

Disse henvendelser fremlægges som bilag 5, 6, 7, 8, 9 og 10.

Loven er blevet vedtaget med ikrafttrædelse den 1. oktober 2010, uden at de påpegede forhold er blevet berigtiget, og Danmarks Naturfredningsforening ser sig derfor nødsaget til at indgive nærværende klage i håb om at undgå ødelæggelse af et unikt stykke dansk natur.

Indhold

1	INDLEDENDE BEMÆRKNINGER.....	3
2	SUMMARY / RESUME	4
3	PRÆSENTATION AF DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING	8
4	HENVENDELSER TIL ANDRE MYNDIGHEDER	8
5	PRÆSENTATION AF ØSTERILD PLANTAGE OG OMLIGGENDE NATURA 2000-OMRÅDER	9
6	PRÆSENTATION AF TESTCENTERET FOR VINDMØLLER. I	3
7	HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 6 (3)	16
8	HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 6 (4)	18
9	HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 12.....	19
10	FUGLEBESKYTTELSESDIREKTIVETS ARTIKEL 4	20
11	VVM-DIREKTIVET.....	21
12	ALTERNATIVER TIL DEN NUVÆRENDE BESLUTNING	22
13	SAMMENFATNING OG AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER..	23
14	BILAG	25

1 INDLEDENDE BEMÆRKNINGER

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at vedtagelsen af den pågældende anlægslov indebærer, at væsentlige dele af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse er overtrådt, herunder habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og VVM-direktivet, og at beslutningen som en direkte følge heraf vil indebære negative konsekvenser af uafklaret omfang for beskyttede naturområder og dyrearter.

Det er afgørende for Danmarks Naturfredningsforening at gøre det helt klart, at Danmarks Naturfredningsforening er yderst positivt indstillet overfor bæredygtig energi og ikke mindst vindmølleprojekter.

Danmarks Naturfredningsforening understreger vigtigheden af, at samfundet lokalt, på fællesskabsniveau og globalt udvikler bæredygtige energikilder, og det overordnede formål hermed harmonerer fuldt ud med Danmarks Naturfredningsforenings mål og værdier, og som udgangspunkt kan Danmarks Naturfredningsforening derfor kun tilslutte sig ideen om et ekstra nationalt testcenter for vindmøller, der kan bidrage til den positive udvikling inden for vindenergi. Det hidtil eneste nationale testcenter for store vindmøller i Danmark er etableret ved Høvsøre i Lemvig Kommune og har efter den daværende regerings udstedelse af et landsplandirektiv i år 2000 fungeret siden 2002.

Når Danmarks Naturfredningsforening ikke desto mindre indgiver nærværende klage, er det først og fremmest fordi, den beslutningsproces, der har ligget til grund for vedtagelsen, har været så mangelfuld, at det har medført forhold, der er så u hensigtsmæssige for et unikt stykke dansk natur, at Danmarks Naturfredningsforening ikke kan se passivt til trods projektets gode intentioner i relation til udnyttelse af vindenergi.

Det er efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse en skærpende omstændighed, at det danske Folketing har truffet beslutningen om gennemførelse af projektet på trods af, at Danmarks Naturfredningsforening og andre interessenter har gjort opmærksom på den manglende iagttagelse af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse.

Det fremgår udtrykkeligt af betænkningen over lovforslaget, der er vedlagt som bilag 2, at flere af de politiske partier, der har støttet anlægslovens vedtagelse i Folketinget har tvivlet på, hvorvidt den fællesskabsretlige naturbeskyttelse er overholdt i forbindelse med vedtagelsen af loven. Disse partier har derfor taget udtrykkeligt forbehold herom i den politiske aftale, der ligger til grund for vedtagelsen.

På ovennævnte baggrund anmoder Danmarks Naturfredningsforening med denne klage Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om at anvende sin beføjelse til at rette henvendelse til Kongeriget Danmark med henblik på at sikre overholdelsen af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse.

Danmarks Naturfredningsforening anmoder endvidere om, at Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i lyset af sagens hastende karakter, beder Den Europæiske Domstol om at foreskrive foreløbige forholdsregler under sagens behandling, således at rydningen af de 450 ha skov ikke påbegyndes, før der foreligger en redegørelse fra Kongeriget Danmark, som måtte tilfredsstill

Kommissionen. Skovrydningen kan medføre irreversibel skade på omgivende følsomme Natura 2000-områder, som i forvejen ikke har gunstig bevaringsstatus, i form af kvælstofudledning.

Loven træder i kraft den 1. oktober 2010. Skovfældningen og den øvrige projektgennemførelse forventes påbegyndt umiddelbart derefter.

2 SUMMARY / RESUME

2.1 Summary

The Danish Society for Nature Conservation (Danmarks Naturfredningsforening) hereby lodges a complaint about Denmark's failure to observe the nature protection rules of Community law in connection with the adopted public works act for a national large wind turbine test centre at Østerild in the district of Thisted Local Council.

It should be pointed out initially that, as a statute-based private association, the Society for Nature Conservation is vested with special powers in the sphere of nature protection in Denmark.

The Society for Nature Conservation finds the adoption of the public works act for the test centre contrary to several nature protection provisions of Community law and has, as a consequence, repeatedly approached the responsible government ministry, the minister and the members of the relevant parliamentary committee.

On 4 June 2010 Folketinget, the Danish Parliament, adopted Bill No. L 206 for the "Act on a Large Wind Turbine Test Centre at Østerild". The forest clearing and other elements required to implement the project are expected to be commenced immediately after the Act enters into force on 1 October 2010.

Because the Act was adopted without identified adverse conditions being corrected, the Danish Nature Conservation Society is compelled to lodge this present complaint, hoping to avert the destruction of a unique part of Danish nature.

The adopted public works act will allow the construction of Denmark's second national test centre for large wind turbines in Østerild and Hjørdemål Plantations and adjacent areas in the district of Thisted Local Council in North Jutland (please refer to the maps in section 6). Denmark's first national large wind turbine test centre at Høvsøre in the district of Lemvig Local Council was put into operation in 2002.

The project site at Østerild, where the plan is to erect seven turbines up to 250 metres in height along a four-kilometre line plus nine measuring and lighting masts of a similar height with steel guy wires, is located in one of the few big, continuous, very thinly populated and tranquil nature areas left in Denmark. The specific area in which the turbines will be sited is not a designated Natura 2000 site, however.

Important Natura 2000 sites are located in close proximity to the Østerild Plantation. Several of the nature types and fauna species that were among the reasons for designating these areas as Natura

2000 sites are at risk of being exposed to harmful effects from the planned test centre. The biggest continuous Natura 2000 site that will be affected by and partly included in the area defined in the public works act is the nature reserve Vejlerne (6,000 hectares), North Europe's largest and most important water bird breeding reserve and Denmark's most important habitat for at least 10 bird species of which several are listed in Annex I of the Birds Directive. The site at Vejlerne is protected under the Ramsar Convention. It is also comprised by Habitat area No. 16 and included in bird protection sites 12, 13 and 20. The overall Natura 2000 plan for Vejlerne and other areas in direct ecological connection with Vejlerne includes bird protection sites no. 8 and 19. In addition to the Natura 2000 sites mentioned, habitat area no. 23 will be affected by the public works act.

The Society for Nature Conservation knows that several species registered in Annex I of the Birds Directive and Annex II and Annex IV of the Habitat Directive live and breed in the area in which the turbines will be erected.

However, the knowledge available about other protected species that may live in the area, and how the project may affect them, is highly inadequate. In particular, this is a result of the Parliament's rushed adoption of the public works act - less than eight months after the planning phase of the project was published and commenced.

Because of the unusually short preparation phase, which was restricted to the period between 1 October 2009 and 4 June 2010, there has also been no real possibility of achieving a sufficient assessment of the potential harm to the Natura 2000 sites near the project.

As the legislative work was made in such a rush, the text of the public works act (the explanatory notes) also includes incorrect information about nature protection and migration patterns of the affected birds.

The nature protection rules of Community law prescribe that the risk of harmful effects from projects of this character must have been clarified before the final decision to set up potentially harmful structures, and Member States are obliged to ensure effective compliance with the rules on protection of designated habitat types and species.

In addition, the nature protection rules of Community law are based on the fundamental principle that, as far as possible, the Member States must choose project sites and solutions that are certain to involve only few harmful effects on protected nature types and species. By adopting the project at Østerild so exceptionally fast the Danish Government has demonstrated lack of willingness to consider alternatives to the Østerild site that would be less harmful to nature, including two obvious alternatives at Bredebro and Stauning.

In addition to our complaints concerning the Government's failure to observe the rules of the Habitat Directive, the Society for Nature Conservation also finds the Danish Government's preparations for the public works act inadequate. It lives up to neither the requirements nor the objectives of the Impact Assessment Directive.

Against this background, the Danish Society for Nature Conservation lodges this complaint, asking the Commission for the European Communities to approach the Kingdom of Denmark in order to ensure compliance with current nature protection provisions of Community law.

In light of the urgent character of this case, the Society for Nature Conservation moreover calls on the Commission for the European Communities to ask the European Court of Justice to prescribe preliminary measures pending the hearing of the case, to avert irreversible damage to sensitive Natura 2000 sites in the meantime.

The planned clearing of 450 hectares of forest may cause nitrogen run-off to nearby Natura 2000 sites that are particularly sensitive to this impact and actually do not have any favourable conservation status.

This complaint is submitted at the same time to the European Commission and the European Parliament's Petitions Committee (the Citizens' Complaints Committee).

2.2 Resumé

Danmarks Naturfredningsforening indgiver hermed klage over Danmarks manglende overholdelse af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse i forbindelse med vedtagelsen af en anlægslov for et nationalt testcenter for store vindmøller ved Østerild i Thisted Kommune.

Det bemærkes indledningsvis, at Danmarks Naturfredningsforening som privat forening på lovgrundlag er tillagt en særlig kompetence i forbindelse med naturbeskyttelse i Danmark.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at anlægsloven for testcenteret er vedtaget i strid med flere fællesskabsretlige naturbeskyttelsesregler, og Danmarks Naturfredningsforening har derfor gentagne gange rettet henvendelse til det relevante ressortministerium, ministeren og medlemmerne af det relevante folketingsudvalg.

Det danske Folketing vedtog den 4. juni 2010 lovforslag L 206, "Lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild". Skovfældningen og den øvrige gennemførelse af projektet forventes påbegyndt umiddelbart efter at loven træder i kraft den 1. oktober 2010.

Loven er blevet vedtaget uden at de påpegede forhold er blevet berigtiget, og Danmarks Naturfredningsforening ser sig derfor nødsaget til at indgive nærværende klage i håb om at undgå ødelæggelse af et unikt stykke dansk natur.

Loven er en anlægslov, som indebærer, at Danmarks andet nationale testcenter for store vindmøller kan anlægges i Østerild og Hjørdemål Plantager samt tilstødende områder i Thisted Kommune i Nordjylland (se kortene i afsnit 6). Danmarks første nationale testcenter for store vindmøller ved Høvsøre i Lemvig Kommune blev taget i brug i 2002.

Projektområdet ved Østerild, hvor der på en ca. 4 km lang række skal opstilles syv op til 250 meter høje møller samt ni tilsvarende høje målemaster og lysmaster med stålbarduner, ligger i et af de få store sammenhængende, meget tyndt befolkede og stille naturområder, der findes i Danmark. Det konkrete område, hvor møllerne skal placeres, er ikke udpeget som Natura 2000-område.

Der ligger betydningsfulde Natura 2000-områder i umiddelbar nærhed af Østerild Plantage, og flere af de naturtyper og dyrearter, der indgår i udpegningsgrundlaget for disse Natura 2000-områder, er i fare for skadelig påvirkning fra det planlagte testcenter. Det største sammenhængende Natura 2000-

område, som berøres og delvist inddrages under anlægslovens areal, er naturreservatet Vejlerne (6000 ha), der er Nordvesteuropas største og vigtigste ynglereservat for vandfugle og Danmarks vigtigste hjemsted for mindst ti forskellige fuglearter, hvoraf flere er på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1. Vejlerne er beskyttet i henhold til Ramsarkonventionen. Vejlerne omfattes af habitatområde nr. 16 og indgår i fuglebeskyttelsesområderne 12, 13 og 20. Den samlede Natura 2000-naturplan for Vejlerne og andre områder i direkte økologisk forbindelse med Vejlerne dækker desuden fuglebeskyttelsesområde nr. 8 og 19. Foruden de nævnte Natura 2000-områder berøres habitatområde nr. 23 af anlægsloven.

Danmarks Naturfredningsforening er bekendt med, at flere arter, der er opført på henholdsvis fuglebeskyttelsesdirektivets bilag 1 og habitatdirektivets bilag II og IV, lever og yngler inden for det område, hvor møllerne skal opstilles.

Den foreliggende viden om, i hvilket omfang andre beskyttede arter forekommer i området, samt hvordan disse kan blive påvirket af projektet, er imidlertid yderst utilstrækkelig. Dette skyldes ikke mindst, at anlægsloven blev vedtaget i det danske Folketing mindre end otte måneder efter, at projektets planlægningsfase blev offentliggjort og påbegyndt.

Som følge af den usædvanligt korte forberedelsesfase, som var begrænset til perioden mellem 1. oktober 2009 og 4. juni 2010, har der heller ikke været reel mulighed for at vurdere projektets potentielle skadevirkninger på de nærliggende Natura 2000-områder på tilstrækkeligt grundlag.

Lovgivningsarbejdets store hastværk har også medført, at anlægslovens tekst (bemærkningerne) rummer forkerte oplysninger om naturbeskyttelse og fuglenes trækforhold.

I henhold til de fællesskabsretlige naturbeskyttelsesregler skal risikoen for skadelige virkninger ved projekter som det pågældende være afklaret, inden der træffes endelig beslutning om etablering af et potentielt skadeligt anlæg. Endvidere er medlemsstaterne forpligtet til at overholde beskyttelsen af udpegede naturtyper og arter effektivt.

De fællesskabsretlige naturbeskyttelsesregler har desuden det grundprincip, at medlemslandene så vidt muligt skal vælge de placeringer og løsninger af projekter, som med sikkerhed indebærer færrest skadelige virkninger på beskyttede naturtyper og arter. I det usædvanligt hurtigt vedtagne projekt ved Østerild har den danske regering demonstreret uvilje til nærmere at undersøge alternative placeringer, som er mindre naturskadelige end Østerild, heriblandt to oplagte alternativer ved henholdsvis Bredebro og Stauning.

Udover klagepunkterne vedrørende manglende efterlevelse af habitatdirektivets regler, er det desuden Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at den danske regerings forberedelse af anlægsloven ikke lever op til hverken kravene i eller formålet med VVM-direktivet.

Danmarks Naturfredningsforening anmoder på denne baggrund med denne klage Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om at rette henvendelse til Kongeriget Danmark med henblik på at sikre overholdelsen af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse.

I lyset af sagens hastende karakter anmoder Danmarks Naturfredningsforening endvidere om, at Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber beder EU-domstolen om at foreskrive foreløbige

forholdsregler under sagens behandling, således at der ikke i mellemtiden sker irreversibel skade på følsomme Natura 2000-områder.

Den planlagte rydning af 450 ha skov kan medføre kvælstofudvaskning til nærliggende Natura 2000-områder, som er særligt følsomme for denne påvirkning og i forvejen ikke har gunstig bevaringsstatus.

Denne klage sendes samtidig til både EU-Kommissionen og EU-parlamentets Udvalg om Andragender (borgerklageudvalg).

3 PRÆSENTATION AF DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

Danmarks Naturfredningsforening
Masnedøgade 20
2100 København Ø
Danmark
www.dn.dk
dn@dn.dk
+45 39 17 40 00

Danmarks Naturfredningsforening er en privat forening, der arbejder for at fremme naturbeskyttelsen i Danmark. Foreningen er stiftet i 1911 og er Danmarks største miljøorganisation med ca. 136.000 medlemmer og 2.000 særligt aktive, frivillige. Foreningen er som den eneste private forening tillagt en særlig ret til at rejse naturfredningssager i Danmark.

Henvendelser til Danmarks Naturfredningsforening i forbindelse med nærværende klage kan rettes til

- Direktør René la Cour Sell på ovenstående adresse, på mail: rlcs@dn.dk, eller telefonisk: +45 40 58 22 00
- Præsident Ella Maria Bisschop-Larsen på ovenstående adresse, på mail: emb@dn.dk, eller telefonisk: +45 20 40 23 10
- Advokat Lennart Ricard, Lassen Ricard, Amaliegade 31, 1256 København K, på mail: rl@lassenricard.dk, eller telefonisk: +45 33 32 20 12

Danmarks Naturfredningsforening giver i øvrigt Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber tilladelse til at oplyse foreningens identitet i enhver henseende i forbindelse med nærværende klage.

4 HENVENDELSER TIL ANDRE MYNDIGHEDER

Parallelt med indgivelsen af denne klage indgiver Danmarks Naturfredningsforening et andragende til Europa-Parlamentets Udvalg for Andragender.

Danmarks Naturfredningsforening har i forbindelse med lovgivningsprocessen for den pågældende anlægslov afgivet høringssvar og har endvidere rettet uopfordret henvendelse til det danske

miljøministerium, miljøminister Karen Ellemann samt medlemmerne af det relevante folketingsudvalg, Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg. Disse henvendelser vedlægges som bilag 5, 6, 7, 8, 9 og 10.

5 PRÆSENTATION AF ØSTERILD PLANTAGE OG OMLIGGENDE NATURA 2000-OMRÅDER

Området til det påtænkte testcenter for vindmøller er unikt for den danske natur, fordi det er et af de meget få store sammenhængende, stille naturområder i Danmark. Området ligger omgivet af Natura 2000-områder, hvorfor spørgsmål om barriereeffekt for fugle og næringsstofudvaskning (som følge af skovrydning) til følsomme naturtyper er yderst vigtige at få grundigt belyst.

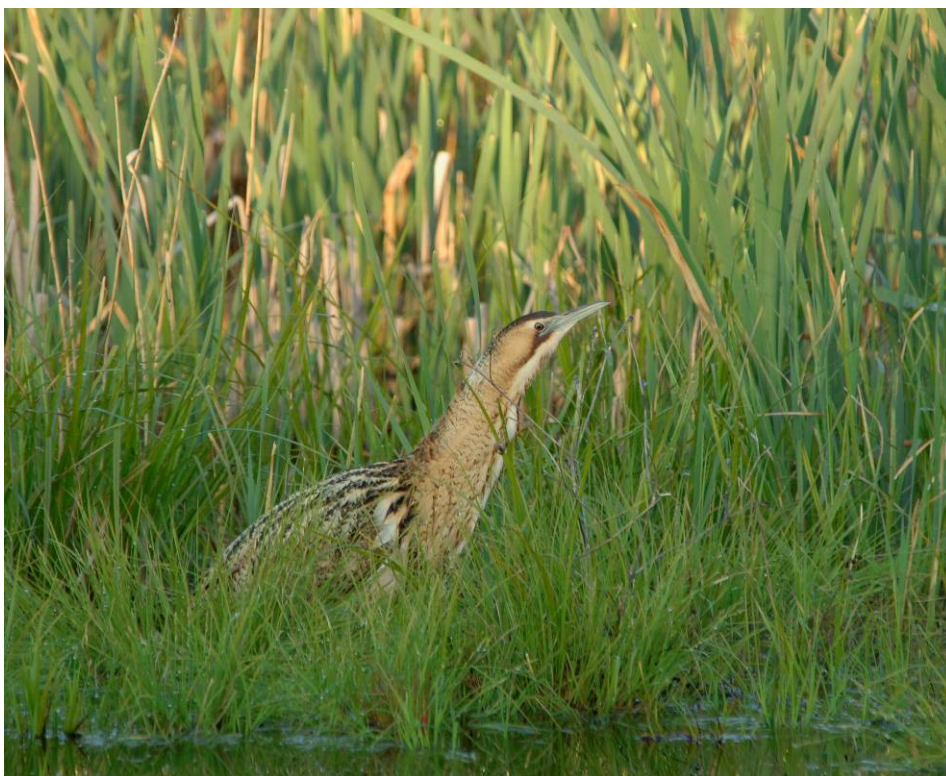

Foto 1: Rørdrum (*Botaurus stellaris*) i naturreservatet Vejlerne, som både er habitatområde og fuglebeskyttelsesområde og ligger få kilometer fra de planlagte testvindmøller. Rørdrum er beskyttet efter fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I og indgår i udpegningsgrundlaget for Vejlerne, hvor arten har en af sine allerstørste samlede forekomster i hele EU med ca. 100 par. Det er ikke undersøgt, hvordan rørdrum og andre fuglearter trækker i området, som testvindmøllerne skal placeres i. Netop rørdrummen er i lighed med en række andre vandfuglearter på Vejlernes udpegningsgrundlag kendt for især at foretage fourageringsflyvninger om natten. Fotograf: Jan Skriver.

I to større skovområder, Østerild og Hjardemål Plantager, der er beliggende inden for det samlede projektområde, skal der ske rydning af 450 ha skov, og loven indeholder mulighed for rydning af yderligere 100 ha.

Skoven er levested for bl.a. damflagermus (*Myotis dasycneme*) og vandflagermus (*Myotis daubentoni*) og en vigtig population af natrav (*Caprimulgus europaea*). Havørn (*Haliaeetus*

albicilla) har inden for de seneste år bygget rede i plantage og anvender skoven til overnatning, og lysåbne naturtyper i området formodes at være levested for birkemus (*Sicista betulina*).

Danmarks Naturfredningsforening anser denne sag for at være af principiel karakter, fordi den rejser spørgsmålet om, hvorvidt der lovligt kan etableres et meget stort teknisk anlæg midt imellem omgivende Natura 2000-områder, som ifølge naturplanen udgør en samlet biologisk helhed for de mange yngle- og trækfugle i området, uden at der tilvejebringes fyldestgørende dokumentation for, hvordan et anlæg med afledte konsekvenser vil berøre områdernes udpegningsgrundlag.

At området skal betragtes som en biologisk helhed understreges af, at miljøministeriet har valgt at udarbejde én naturplan for fem af de fuglebeskyttelsesområder, der omgiver projektområdet. Forslaget til denne naturplan vedlægges som bilag 12. Det anføres bl.a. i naturplanen, side 8:

”Vejlerne er landets vigtigste vandfuglelokalitet, og i Natura 2000-området findes hele 5 fuglebeskyttelsesområder. Således er det den vigtigste ynglelokalitet i hele Danmark for mindst ti fuglearter, og for mange andre fuglearter den næst-vigtigste”

Fugletrækkene i området er ikke undersøgt ved systematiske feltundersøgelser eller andre fyldestgørende vurderinger.

Som beskrevet nedenfor i klagen er store dele af udpegningsgrundlagene for de omgivende Natura 2000-områder ifølge udkastet til Natura 2000-planerne desuden sårbare over for ændret hydrologi og øget næringsstofpåvirkning og allerede i ugunstig bevaringsstatus pga. disse faktorer.

De Natura 2000-områder, der er beliggende i umiddelbar nærhed af området for testcenteret, er følgende (links henviser til kort over de enkelte områder):

Fuglebeskyttelsesområde nr. 8 ”Kysten fra Aggersund til Bygholm Vejle”

[SPA DK00FX008]

<http://www.blst.dk/NR/rdonlyres/3693F3AE-3B37-4AEF-8F85-2C3C4F47785A/0/fugl8.pdf>

Fuglebeskyttelsesområde nr. 12 ”Løgstør Bredning, Livø, Feggesund og Skarrehage”

[SPA DK00EY012]

<http://www.blst.dk/NR/rdonlyres/47913082-B086-40FD-A8DE-0E45A6D5B55B/0/fugl12.pdf>

Fuglebeskyttelsesområde nr. 13 ”Østlige Vejler”

[SPA DK00EY013]

<http://www.blst.dk/NR/rdonlyres/95D6F347-39B7-439C-B848-968466AA726C/0/fugl13.pdf>

Fuglebeskyttelsesområde nr. 19 ”Lønnerup Fjord”

[SPA DK00EX019]

<http://www.blst.dk/NR/rdonlyres/9B480DBF-4EFC-4FA9-B6E8-804E7579CD8A/0/fugl19.pdf>

Fuglebeskyttelsesområde nr. 20 ”Vestlige Vejler, Arup Holm og Hovsør Røn”

[SPA DK00EX020]

<http://www.blst.dk/NR/rdonlyres/DFD8737D-2F89-4F22-B562-378AD3A52B0A/0/fugl20.pdf>

Habitatområde nr. 16 ”Løgstør Bredning, Vejlerne og Bulbjerg”

[pSCI DK00EY124]

<http://www.blst.dk/NR/ronlyres/13866F5B-1509-4060-92E6-34752D9ADAA9/0/hab16.pdf>

Habitatområde nr. 23 ”Vullum Sø”

[pSCI dk00ex129]

<http://www.blst.dk/NR/ronlyres/757A3F61-2F6A-4E08-B657-989FC5CB0CEB/0/hab23.pdf>

I øvrigt anføres det i bemærkningerne til anlægsloven (bilag 1) om lovens virkeområde: ”Området er ikke omfattet af fredninger efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6.”¹ Denne påstand er imidlertid forkert, idet der inden for anlægslovens område forekommer det fredede område Hjardemål Klit (flere delområder). Fredningen er ikke specifikt markeret på kort 1 i kapitel 6, men ligger ved Hjardemål Klit (kirke) som på kortet ses nordøst for den nordligste planlagte vindmølle. Desuden ligger Naturreservatet Vejlerne, der er omfattet af en statsministeriel bekendtgørelse fra 1960 for det videnskabelige reservat Vejlerne, inden for anlægslovens område.

5.1 Fælles naturplan for fugleområderne nr. 8, 12, 13, 19 og 20 og habitatområde nr. 16

Som nævnt er der udarbejdet et forslag til en samlet naturplan, som omfatter fem fuglebeskyttelsesområder (nr. 8, 12, 13, 19 og 20) samt habitatområde nr. 16.

Forslaget til naturplanen er vedlagt som bilag 12.

Det fremgår af de generelle retningslinjer for området (afsnit 1.2, side 28 i naturplanen), at ”der skal sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi”.

For en række ynglefuglearter angives, at der skal sikres stabil høj vandstand på deres yngle-/fourageringsarealer og en god vandkvalitet (side 29). Tilsvarende gælder for trækfuglene (side 30).

I naturplanens bilag II angives ”uhensigtsmæssig hydrologi” som en ”trussel” mod en række fuglearter på udpegningsgrundlaget for et eller flere af de omfattede fuglebeskyttelsesområder. Disse fuglearter indbefatter:

Klyde
Almindelig ryle
Havterne
Rørdrum
Krikand
Rørhøg
Trane
Plettet rørvagtel
Brushane
Dværghmåge
Sortterne

---

¹ Se naturbeskyttelsesloven her: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=127104>

Fjordterne

I naturplanens bilag II gennemgås udpegningsgrundlaget. For en række marine arter og naturtyper, som kan blive påvirkede af øget udvaskning/udledning fra det ryddede skovområde, angives næringsstofbelastning som en ”trussel”. Det drejer sig nærmere om:

1095 Havlampret
1110 Sandbanker
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
*1150 Kystlaguner og strandsøer
1160 Større lavvandede bugter og vige
1170 Rev

Disse habitattyper har ifølge den officielle vurdering i naturplanen alle ugunstig bevaringsstatus, primært på grund af for stor tilførsel af næringsstoffer fra oplandet.

For så vidt angår fuglearter drejer det sig om:

Hvinand
Toppet skallesluger
Skestork
Pibesvane
Pibeand
Krikand

Den prioriterede naturtype *1150 Kystlaguner og strandsøer samt naturtypen 1160 Større lavvandede bugter og vige er begge meget sårbare over for kvælstofbelastning. Påvirkning af naturtyperne vil endvidere lede til negativ påvirkning af arterne på udpegningsgrundlaget, som finder deres føde i området.

5.2 Naturplan for habitatområde nr. 23 ”Vullum Sø”

Forslaget til naturplanen vedlægges som bilag 13.

Følgende naturtyper angives i naturplanen i forvejen at være berørt af u hensigtsmæssig hydrologi:

2190 Fugtige klitlavninger
Trussel: ”Grøftning og dræning”

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Trussel: ”Uhensigtsmæssig hydrologi”

7140 Hængesæk og andre kær samfund dannet flydende i vand
Trussel: ”Grøftning og dræning”

Følgende naturtyper angives i naturplanen i forvejen at være belastet (ud over luftbårent kvælstof) med næringsstoffer (Bilag II, ”Trusler”) og i ugunstig bevaringsstatus på grund af næringsstofftilførsel:

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2190 Fugtige klitlavninger

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger

7140 Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand

6 PRÆSENTATION AF TESTCENTERET FOR VINDMØLLER

Det påtænkte projektområde ved Østerild i Thy i Nordjylland består ifølge anlægsloven (bilag 1) af et testområde, et måleområde, et vindfelt og en beskyttelseszone, i alt omfattende ca. 100 km², jf. kort nedenfor. Loven tillader rydning af 450 ha skov i testområdet og vindfeltet med option for yderligere 100 ha.

De syv påtænkte vindmøller på op til 250 meters højde tænkes placeret på en ca. 4 km lang nord-syd-gående linje i testområdet. Testcenteret omfatter foruden vindmøllerne også mindst ni målemaster op til 250 m høje, der udføres som gittermaster i stål med et stort antal stålwirebarduner som forankringer. Masterne markeres med hvidt høj-intensivt lys.

Ifølge projektforslaget skal der til det samlede anlæg bruges ca. 160.000 kubikmeter stabilgrus samt 240.000 kubikmeter bundsikringsgrus svarende til i alt ca. 20.000 lastvognstog. Desuden skal 15.000 kubikmeter beton leveres til støbning i området.

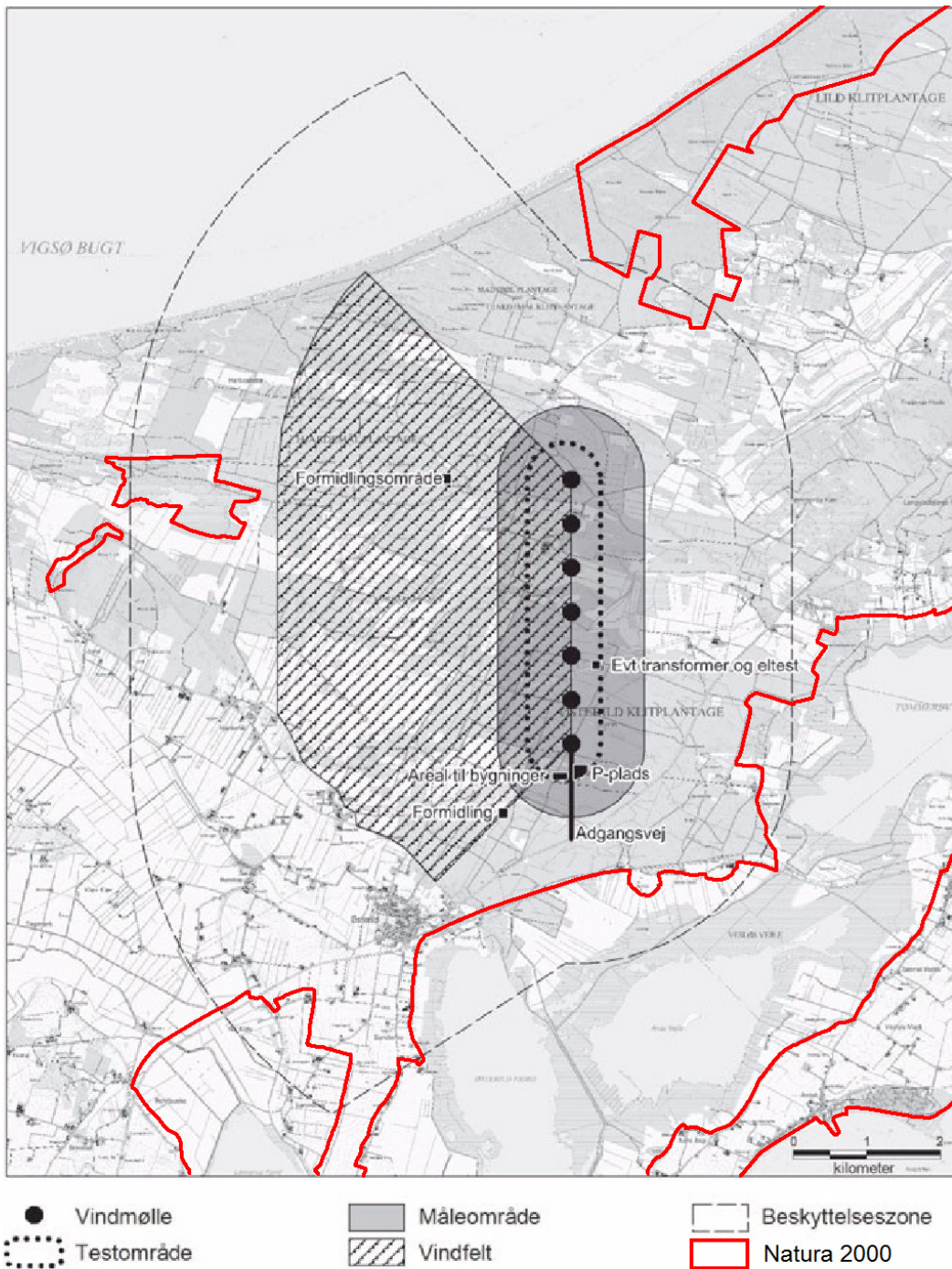

28.07.2010 IJ_DN

Kort 1a og 1b: Oversigtskort. Det ses tydeligt, at testvindmøllerne placeres midt i et stort sammenhængende område med meget høje naturværdier i det nordvestlige Jylland. Vindmølletestcenteret vil således ligge omgivet af Natura 2000-områder (både fuglebeskyttelsesområder og habitatområder). De Natura 2000-områder, som er mest truede af projektet, og som derfor er omtalt i klagen, omfatter det nærmeste Natura 2000-område vest for møllerækken (Vullum Sø habitatområde nr. 23) og de store Natura 2000-områder syd og sydvest for de planlagte møller, som både er habitatområde (Løgstør Bredning mm. nr. 16) og fuglebeskyttelsesområde (Løgstør Bredning nr. 12, Østlige Vejler nr. 13 og Vestlige Vejler mm. nr. 20).

Kortet vedlægges i større format som bilag 14.

Kort 2: Testcentrets påtænkte placering og udformning (kilde: Anlægsloven, bilag 1). Skovfældningen skal finde sted indenfor testområdet og vindfeltet. Læg mærke til, hvor tæt vindmøllerne står på de vådområder og fjorde i den sydøstlige del af kortet, som er en del af naturreservatet Vejlerne og indgår i Natura 2000-netværket, jf. kort 1. Habitatområdet Vullum Sø ligger umiddelbart vest for vindfeltet.

Projektet og dets miljøkonsekvenser blev beskrevet i overordnede termer i VVM-redegørelsen, som blev sendt i høring i januar 2010, se bilag 3 og 7. Efterfølgende er der i forbindelse med de politiske forhandlinger om projektet i Folketinget blevet udarbejdet og frigivet en række supplerende notater (se bilag 4), som blev sammenfattet i udateret notat fra Miljøministeriet, se bilag 11.

Som nævnt fremgår det bl.a. af betænkningen for anlægsloven, at flere af de politiske partier bag vedtagelsen i Folketinget har sat spørgsmålstegn ved, hvorvidt disse vurderinger er tilstrækkelige i relation til den fællesskabsretlige naturbeskyttelse, og det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at dette ikke er tilfældet.

7 HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 6 (3)

Når der i det følgende henvises til "habitatdirektivet", refereres der til Rådets direktiv af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43) som senest ændret ved EP/Rfo 1882/2003.

Det er efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse uomtvistet, at testcenteret for store vindmøller er underlagt habitatdirektivets artikel 6 (3). Dette følger af, at nærliggende Natura 2000-områder kan blive påvirket af projektet.

Det er imidlertid Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at de foreliggende vurderinger ikke lever op til de krav, der følger af habitatdirektivets artikel 6 (3).

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse er anlægsloven således vedtaget, uden at Danmark har sikret sig, at testcenteret for store vindmøller ikke skader nærliggende Natura 2000-lokaliteters integritet.

I denne forbindelse henviser Danmarks Naturfredningsforening særligt til det forsigtighedsprincip, Den Europæiske Domstol har anvendt bl.a. i sag C-127/02, *Waddenzee*.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at det i henhold til artikel 6 (3) og under hensyn til forsigtighedsprincippet påhviler beslutningstager, i dette tilfælde Folketinget, at påvise, at der med videnskabelig vished ikke vil indtræde skadelige virkninger ved projektet.

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse er dette ikke sket. Tværtimod forekommer det, at projektet indebærer væsentlig risiko for skadelige virkninger på udpegningsgrundlaget for de nærliggende Natura 2000-områder.

Endelig er det Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at habitatdirektivets artikel 6 (3) medfører, at de påkrævede vurderinger skulle have foreligget på tidspunktet for lovens vedtagelse.

Det kan således ikke tillægges betydning, såfremt der efter lovens vedtagelse, men inden projektets realisering, tilvejebringes vurderinger, der eventuelt lever op til kravene i henhold til artikel 6 (3).

7.1 Uddybning af Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger ad artikel 6 (3)

Nedenfor følger en redegørelse for nogle af de forhold, der efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse udgør de væsentligste mangler ved indholdet af de foreliggende vurderinger i henhold til habitatdirektivets artikel 6 (3).

Barrierevirkninger for fugletræk til og fra fuglebeskyttelsesområder

Projektet kan medføre forringede muligheder for udnyttelsen af de omgivende Natura 2000-områder for bestandene af trækfugle og ynglefugle, som er på udpegningsgrundlaget for de pågældende områder.

Der er således risiko for, at fuglenes anvendelse af områderne påvirkes negativt som følge af en "barriereeffekt" af opstillingen af de syv 250 m høje møller samt mindst 9 målemaster og lysmaster med dertil hørende metalwirer mellem fuglebeskyttelsesområderne.

Der er ikke foretaget systematiske optællinger af fugle, der anvender projektområdet som trækrute, fourageringssted og yngleplads i forbindelse med de omliggende beskyttelsesområder, og der er derfor meget lidt konkret viden om fuglenes trækruter og flyvninger mellem de nærliggende Natura 2000-områder. De stærkt begrænsede oplysninger i VVM-redegørelsen baseres på en enkelt ældre kilde, som har foretaget observationer fra et enkelt punkt langt fra projektområdet.

I VVM-redegørelsen vises der (s. 85) en fugletrækrute for dagtrækkende småfugle i retningen sydvest-nordøst. Den gælder angiveligt under vindretning fra sydøst, som imidlertid ikke er almindelig lokalt i området. Møllerækken ligger på tværs af denne trækrute.

Der er endvidere adskillige andre lokale flyvekorridorer for forskellige fuglearter mellem de nærliggende fuglebeskyttelsesområder, som ikke er undersøgt, ligesom der ikke foreligger nogen konkret viden om flyvehøjder. Der savnes især oplysninger om fuglenes træk under vestlige vinde, som er mere almindelige lokalt i området.

I anlægslovens bemærkninger (afsnit 8.2 Påvirkning af fugle) står der oven i købet "*at testcenteret ikke står på tværs af gæssenes normale flyveretning til og fra foretrukne overnatningspladser i de nærliggende fuglebeskyttelsesområder*". Denne påstand er af flere lokale borgere samt Danmarks Naturfredningsforening over for myndigheder og regering blevet erklæret som direkte forkert. Men alligevel er denne vildledende vurdering, der strider mod lokal viden, opretholdt i anlægsloven.

Ligeledes mangler der fuldstændig oplysninger om fuglenes trækbevægelser om natten, hvilket netop er det tidsrum, hvor især vandfuglearter (f. eks. hejrer, svaner, gæs, ænder og vandhøns) foretrækker at bevæge sig over kortere eller længere strækninger.

Heller ikke senere supplerende notater indeholder konkrete vurderinger, som er baseret på undersøgelser af området.

Både VVM-redegørelsen og senere notater anfører, at der er meget stor usikkerhed omkring møllernes påvirkning af fuglene, bl.a. fordi møllerne er mindst 100 m højere end nogle andre møller i verden. Dette er efter Danmarks Naturfredningsforening en skærpene omstændighed i forhold til, at projektet er vedtaget, uden at der er gennemført tilstrækkelige undersøgelser af de faktiske forhold i området (fugletræk mv.). Se endvidere bilag 7, Danmarks Naturfredningsforenings hørings svar på VVM-redegørelsen.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at der således ikke er videnskabelig vished for, at testcenteret ikke vil have skadelige virkninger på gunstig bevaringsstatus for de træk- og

yngefugle, der indgår i udpegningsgrundlaget for de Natura 2000-områder, der er beliggende i nærheden af projektområdet.

Kvælstofudvaskning til habitatområder med konsekvenser for følsomme naturtyper og arter
Risikoen for øget kvælstofpåvirkning af det nærliggende fuglebeskyttelses- og habitatområde "Løgstør Bredning" samt habitatområdet "Vullum Sø" som følge af skovrydningen er yderst mangelfuldt belyst, og skade kan ikke afvises.

I Miljøministeriets oversigt over afværgeforanstaltninger af 19. april 2010 (se bilag 11) står der følgende:

"Ved skovrydning kan der ske en mobilisering af næringsstofpuljen bundet i biomasse i den fældede skov samt i rodsystemet i jorden. En del af næringsstofferne kan via vandbevægelse i jorden, grøfter og kanaler potentielt tilføres eksisterende naturområder, herunder Natura 2000-områder."

Øget udvaskning/afledning af kvælstof fra de arealer, hvor skoven ryddes, kan give væsentlige negative konsekvenser for følsomme arter og naturtyper på udpegningsgrundlagene, eftersom disse i forvejen er overbelastede med og følsomme over for kvælstof (se afsnittet med præsentation af Natura 2000-områderne).

Trods politiske løfter om at opnå en nul-løsning for udvaskning af kvælstof foreligger der ved lovens vedtagelse ingen præcisering af, hvilke afværgeforanstaltninger (hvad, hvor, hvordan, hvor omfattende osv.) som skal tages i brug for at afværge kvælstofudvaskning til habitatområderne. Der er i det sammenfattende notat (bilag 11) nævnt nogle foranstaltninger, som eventuelt kan tages i anvendelse, men disse er ikke nærmere specificeret, og der foreligger derfor ikke tilstrækkelig sikkerhed for, at skade undgås.

Der foreligger heller ikke tilstrækkelige konsekvensvurderinger af de nævnte afværgeforanstaltninger. Eksempelvis må etablering af vådområder for at afværge skade anses at kunne påvirke nærliggende Natura 2000-områders hydrologi væsentligt og derfor skulle konsekvensvurderes på forsvarlig vis.

Hydrologiske påvirkninger

Der er risiko for ændret/forringet hydrologi i nærliggende Natura 2000-områder (Løgstør Bredning og Vullum Sø) bl.a. som mulig konsekvens af foreslåede afværgeforanstaltninger for at undgå kvælstofpåvirkning af habitatområderne (se punktet ovenfor om kvælstofudvaskning).

8 HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 6 (4)

Som det fremgår ovenfor, er det Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at anlægsloven er vedtaget i strid med habitatdirektivets artikel 6 (3).

På baggrund af den politiske aftale, der ligger til grund for vedtagelsen af anlægsloven, er det Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at økonomiske og lokalpolitiske hensyn af ikke-miljømæssig karakter har været afgørende for valget af placering, idet flertallet ønskede at undgå ekspropriation af landbrugsjord og boliger.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at sådanne hensyn ikke må tillægges forrang over for miljømæssige hensyn, når det drejer sig om beskyttelsen af Natura 2000-områder i henhold til habitatdirektivets artikel 6.

Såfremt projektet var blevet behandlet i henhold til artikel 6 (4), ville det bl.a. have medført en obligatorisk undersøgelse af alternative løsninger.

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, ville en sådan undersøgelse have tilvejebragt oplysninger om brugbare alternative placeringer, som ikke ville indebære skadelig påvirkning af Natura 2000-områder.

I så fald ville Østerild Plantage ikke kunne være valgt i henhold til artikel 6 (4), og der ville således være blevet valgt en anden placering, såfremt projektet alligevel skulle gennemføres.

Danmarks Naturfredningsforening påpeger af samme grund, at der ikke er tale om en formel indsigelse, men at benyttelse af den korrekte fællesskabsretlige fremgangsmåde må antages at ville have medført en materielt anderledes beslutning, for så vidt angår placeringen af testcenteret i overensstemmelse med de mål, der forfølges med habitatdirektivet.

9 HABITATDIREKTIVETS ARTIKEL 12

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at anlæggelsen og driften af testcenteret for store vindmøller vil kunne indebære beskadigelse og eventuelt ødelæggelse af yngle- og rasteplasser for flere dyrearter, der er beskyttet i henhold til habitatdirektivets artikel 12.

Utilsigtede drab på dyrearter omfattet af habitatdirektivets artikel 12

I projektområdet forekommer flagermus (bl. a. damflagermus og vandflagermus), og nyere undersøgelser har vist, at vindmøller kan indebære utilsigtede drab på flagermus.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at de foreliggende konsekvensundersøgelser ikke i fyldestgørende omfang fremkommer med en vurdering af omfanget af disse drab, såfremt testcenteret placeres som påtænkt. Omfanget er herunder heller ikke relateret til omfanget af utilsigtede drab, såfremt der var blevet valgt en af de mulige alternative placeringer.

Ødelæggelse af eventuelle ”ynge- og rasteområder” for arter omfattet af habitatdirektivets artikel 12

I VVM-redegørelsen fremgår det om birkemus (*Sicista betulina*) (bilag 3):

”Birkemusen findes i Danmark kun i Jylland. De fleste observationer er gjort i Thy, hvor bestanden synes at være størst. Der er observeret dyr tæt på vindfeltet men ikke i selve feltet, der dog heller ikke er undersøgt. Andre steder i Jylland er birkemusen navnlig fundet i fugtige enge, overdrev, dyrkede marker, heder samt åbne skove og plantager.”

Miljøministeriet skriver i sammenfatningen om konsekvensvurderinger i notatet ”Sammenfatning af vurderinger af konsekvenser for EU-beskyttet natur ved forslag til etablering af nationalt testcenter for vindmøller i Østerild” (udateret, maj 2010, bilag 11) følgende:

”DMU oplyser, at birkemusen er vidt udbredt i Thy, men at der ikke foreligger oplysninger om fund af arten i Østerild. Arten er imidlertid svær at registrere. Anlægsarbejdet vil kunne påvirke yngle- og rasteområder, opsplitte bestande og forstyrre arten under anlægsarbejdet. Til gengæld vil et mere varieret mosaiklandskab med fugtige lysåbne naturtyper, iblandet med skov- og kratbevoksninger vil kunne udgøre et levested for birkemusen. Der er dog ingen erfaringer med effektiviteten af afværgeforanstaltninger”

Belysning af den mulige forekomst af birkemus i området er således ikke foretaget, til trods for at birkemusen sandsynligvis har yngle- og rasteområder inden for projektområdet, og at disse yngle- og rasteområder åbenlyst kan risikere at ødelægges af mølleanlæg, vejanlæg mm.

På s. 9 og 37 i VVM-redegørelsen (bilag 3) fremgår det, at der skal befæstes 200 x 200 m (4 ha) ved hver testmølle og 100 x 100 m (1 ha) ved hver målemast. Det bliver altså mindst 35 ha natur- og landbrugsjord plus arealer til servicearealer og veje, som befæstes og dermed ødelægges som levesteder for birkemus m.fl.

Herudover fører skovfældningen også til ødelæggelse af yngle- og rasteområder for flagermus (fjernelse af hule træer).

Miljøministeriet omtaler i deres sammenfatning (bilag 11) helt overfladisk en række afværgeforanstaltninger for bilag IV-arter (nye vådområder for odder, stor vandsalamander og flagermus samt forbedret skovtilstand for flagermus).

Flere af disse foranstaltninger må efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse betragtes som kompenserende foranstaltninger snarere end afværgeforanstaltninger, eftersom de ikke har til hensigt at forhindre skadelige virkninger, men derimod at mindske følgerne af skadelige virkninger.

9.1 Habitatdirektivets artikel 16

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at testcenteret under hensyn til miljømæssige kriterier kunne placeres på en anden lokalitet, hvorfor placeringen i Østerild Plantage ikke er eneste brugbare løsning.

Undtagelsesbestemmelsen i artikel 16 kan derfor ikke finde anvendelse, selvom testcenteret formentlig kan henføres under projekter af ”væsentlig samfundsinteresse” i henhold til habitatdirektivets artikel 16 (1) (d).

10 FUGLEBESKYTTELSESDIREKTIVETS ARTIKEL 4

Når der i det følgende henvises til ”fuglebeskyttelsesdirektivet”, refereres der til Rådets direktiv af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle (79/409), som ændret ved Rfo 807/2003 og EP/Rdir 2008/102.

Ifølge fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4 (4) skal medlemslandene bestræbe sig på ikke at forringe leveområderne for fugle angivet på direktivets bilag 1, også uden for fuglebeskyttelsesområderne.

Nærværende projekt vil kunne påvirke bl.a. havørn, rørhøg, natravn, rørdrum og sædgås for blot at nævne nogle af flere sandsynlige arter.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at der i forbindelse med vedtagelsen af anlægsloven for testcenteret for store vindmøller ikke er taget højde for, at de pågældende fugle i henhold til fuglebeskyttelsesdirektivets artikel 4 (4), sidste pkt., også er beskyttet uden for selve Natura 2000-områderne i overensstemmelse med Den Europæiske Domstols afgørelse i C-418/04.

11 VVM-DIREKTIVET

Når der i det følgende henvises til VVM-direktivet, refererer det til direktiv 85/337/EØF som ændret ved direktiv 97/11 og direktiv 2003/35.

Testcenteret for store vindmøller må efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse anses for som udgangspunkt at være omfattet af VVM-direktivets bestemmelser.

Anlægsloven vedrørende testcenteret er imidlertid vedtaget efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 1 (5).

Det fremgår af sagerne C-435/97 *WWF mod Bozen* og C-287/98 *Linster*, at undtagelsesbestemmelsen i artikel 1 (5) alene kan finde anvendelse, når lovgiver har rådet over oplysninger, der svarer til dem, der kræves under en almindelig procedure efter VVM-direktivet.

Det er efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse uhensigtsmæssigt for opfyldelsen af VVM-direktivets formål, såfremt en medlemsstat kan anvende undtagelsesbestemmelsen i artikel 1 (5) på grundlag af miljøkonsekvensvurderinger, der ikke lever op til de almindelige krav i henhold til artikel 5 (1) smh. med bilag IV og i hvert fald til minimumskravene i artikel 5 (3).

Efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse tilsiger formålet med VVM-direktivet således, at der bl.a. redegøres for de væsentligste alternativer og gives oplysninger om de vigtigste grunde til valget under hensyn til indvirkningen på miljøet i henhold til artikel 5 (3).

Det må efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse være kvalitative og ikke kvantitative kriterier, der er afgørende for, om miljøkonsekvensvurderinger er adækvate i henhold til VVM-direktivet.

Det er således uden betydning for nærværende spørgsmål, at VVM-redegørelsen i øvrigt er kvantitativt forholdsvis omfangsrig.

Miljøministeriet har på et meget overordnet niveau undersøgt alternative placeringer ud fra det kriterium, at projektet skulle berøre så få boliger som muligt. Ingen af de undersøgte alternativer havde dog reelt forudsætningerne for at opfylde det opstillede kriterium om at undgå ekspropriationer.

Landskabet i Østerild og Hjørdemål Klitplantager var mest øde og tilstrækkelig fladt samt tilstrækkelig langt fra havet og blev derfor foretrukket.

De miljømæssige konsekvenser ved forskellige alternativer har ikke været et overordnet udvælgelseskriterium og er ikke blevet undersøgt tilstrækkeligt.

Danmarks Naturfredningsforening har i flere omgange påpeget mulige alternative placeringer, som burde undersøges nærmere, i sidste omgang to konkrete forslag ved Bredebro i Sønderjylland og ved Stauning i Vestjylland (bilag 9). Området ved Stauning blev undersøgt overfladisk i løbet af et par uger, inden lovforslaget blev vedtaget, og der blev ikke foretaget tilfredsstillende miljømæssige undersøgelser. Området ved Bredebro blev ikke undersøgt.

Danmarks Naturfredningsforening mener, at områderne ved Bredebro og Stauning ville være velfungerende alternative placeringer for et testcenter for store vindmøller.

Begge områder ligger på intensivt drevet landbrugsjord, hvorfor ingen naturværdier ville blive negativt påvirket af testcenteret. Endvidere er begge områder beliggende i meget tyndt befolkede områder.

Såfremt testcenteret med den planlagte udformning blev placeret ved Bredebro eller Stauning, ville det sandsynligvis kræve ekspropriation af flere boliger, om end relativt få. Til gengæld ville projektet ikke have de samme negative miljømæssige konsekvenser. Eventuelle problemer med fuglebeskyttelsesområder ved placering af et testcenter ved enten Stauning eller Bredebro er aldrig blevet undersøgt tilstrækkeligt, men de foreløbige vurderinger tyder på langt mindre risiko for alvorlige negative påvirkninger af direktivbeskyttet natur, end tilfældet er ved den valgte placering ved Østerild.

Forslaget om et anvende området ved Stauning blev afvist, fordi det på det foreliggende grundlag så ud til at kræve flere ekspropriationer, end de kommunale politikere ville acceptere. Det er imidlertid Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at det ikke er en forudsætning for testcenterets velegnethed, at alle syv vindmøller placeres på en enkelt linie. Vindmøllerne kunne således fordeles på et par mindre delområder ved f.eks. Stauning eller Bredebro, som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening, uden at det ville have krævet flere ekspropriationer end ved Østerild.

Miljøministeriet afviste alternative placeringer bl.a. under henvisning til, at det var en forudsætning for testcenteret, at landskabet ikke var præget af ujævnheder såsom høj vegetation. Denne forudsætning må imidlertid anses for at være fejlagtig, eftersom den planlagte skovrydning undervejs er blevet reduceret væsentligt.

Efter den vedtagne anlægslov skal der således ryddes et væsentligt mindre areal, end man først antog, var påkrævet. Miljøministeriets oprindelige forudsætninger for at screene efter alternative

placeringer var således fejlagtige, og der er ikke belæg for at gøre gældende, at Østerild af landskabsmæssige årsager er bedste endsige eneste egnede placering.

13 SAMMENFATNING OG AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Det danske Folketing vedtog den 4. juni 2010 en anlægslov for et testcenter for store vindmøller ved Østerild i Nordjylland. Såvel den forudgående offentlighedsfase og planlægning af Danmarks andet nationale testcenter var præget af stort hastværk, idet den danske regering krævede hele processen gennemført i løbet af otte måneder.

Loven træder i kraft den 1. oktober 2010, og anlægsarbejdet må antages at blive påbegyndt relativt hurtigt efter ikrafttrædelsen.

Projektet vil bl.a. indebære rydning af 450 ha skov med option på rydning af yderligere 100 ha. Rydningen vil frigøre kvælstof, som kan skade udpegede naturtyper og arter i nærliggende Natura 2000-områder. Endvidere vil driften af testcenteret for store vindmøller efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse indebære varige skadelige påvirkninger på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder i umiddelbar nærhed af selve projektområdet. Vejlerne (6 000 ha) er en samlebetegnelse for et flertal Natura 2000-områder som tilsammen udgør Nordvesteuropas vigtigste ynglereservat for vandfugle. Vejlerne ligger mindre end to kilometer fra møllerne og berøres direkte af anlægslovens arealafgrænsning.

Endvidere er der risiko for skade på naturtyper og dyrearter, som er selvstændigt beskyttet, også uden for de pågældende Natura 2000-områder.

Det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at de miljømæssige konsekvenser ikke er vurderet tilstrækkeligt i henhold til den fællesskabsretlige naturbeskyttelse, og at vedtagelsen af anlægsloven derfor strider mod fællesskabsretten.

Det er endvidere efter Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse en skærpende omstændighed, at det danske Miljøministerium og Folketing har ignoreret advarsler fra Danmarks Naturfredningsforening samt andre interessenter og miljøeksperter om utilstrækkeligheden af de miljømæssige konsekvensvurderinger.

Regeringens usædvanlige hastværk med at få denne lov igennem har medført en tilsidesættelse af disse indvendinger. Folketingets beslutning er truffet med erkendelse heraf. Det fremgår således direkte af betænkningen over lovforslaget, der er vedlagt som bilag 2, at flere af de politiske partier bag vedtagelsen har taget forbehold for, at beslutningsgrundlaget kan vise sig at være mangelfuldt i forhold til forpligtelserne efter habitatdirektivets artikel 6 (3):

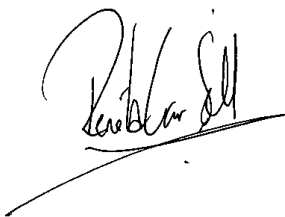
”Det andet kritikpunkt handler om de EU-retlige forpligtelser om konsekvensanalyser og afværgeforanstaltninger og dermed om grundlaget for, hvorvidt beslutningen lever op til artikel 6.3 i habitatdirektivet. Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti mener ikke, at der i dag er udarbejdet tilstrækkelig grundige konsekvensanalyser med sikker videnskabelig dokumentation, der kan efterprøves af andre. Partierne er derfor ikke overbevist om, at regeringen har ret, og er i tvivl om, hvorvidt det foreliggende grundlag opfylder habitatdirektivets artikel 6.3.

Miljøministeren har imidlertid i forhandlingerne fastholdt, at det er ministerens sikre overbevisning, at der ikke er problemer med EU-direktiverne. Ministeren har desuden markeret, at det alene er regeringens ansvar at leve op til bestemmelserne. Miljøministeren har i aftalen givet udtryk for dette. Partierne vælger derfor her at markere, at ansvaret for denne vurdering og dermed for forvaltningen af EU-forpligtelserne alene er ministerens. På den betingelse og med forventninger om, at den planlagte implementeringsplan, der skal udarbejdes i de næste 4 måneder, vil tage vidtrækkende hensyn til dyre- og planteliv også på de områder, hvor vi i dag er i tvivl, har mindretallet valgt at deltage i aftalen” (bilag 2, s. 3 f)

På denne baggrund anmoder Danmarks Naturfredningsforening hermed Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om at anvende sin beføjelse til at rette henvendelse til Kongeriget Danmark med henblik på at sikre overholdelsen af den fællesskabsretlige naturbeskyttelse.

Danmarks Naturfredningsforening anmoder endvidere om, at Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i lyset af sagens hastende karakter, beder Den Europæiske Domstol om at foreskrive foreløbige forholdsregler under sagens behandling, således at rydningen af de 450 ha skov ikke påbegyndes, før der foreligger en redegørelse fra Kongeriget Danmark, som måtte tilfredsstillе Kommissionen. Skovrydningen kan medføre irreversibel skade på omgivende følsomme Natura 2000-områder, som i forvejen ikke har gunstig bevaringsstatus, i form af kvælstofudledning.

Med venlig hilsen

René la Cour Sell
Direktør i Danmarks Naturfredningsforening

Ella Maria Bisschop-Larsen
Præsident i Danmarks Naturfredningsforening

1. Anlægsloven - Lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild, vedtaget 4. juni 2010
2. Betænkning over Forslag til lov om et testcenter for store vindmøller ved Østerild, 28. maj 2010
3. Link til VVM. Hele redegørelsen kan downloades fra <http://www.blst.dk/LANDSKABET/Testcenter/Miljoevurderingen/>
4. Link til frigivne, supplerende notater, som kan downloades fra http://www.blst.dk/Nyheder/nye_dok_oesterild.htm
5. DN's høringsvar i idéfasen, 19. oktober 2009
6. DN's brev til partiordførere, 6. januar 2010
7. DN's høringsvar til VVM, 5. marts 2010
8. DN's høringsvar til forslag til anlægslov, 5. marts 2010
9. DN's forslag til alternativer, 16. april 2010
10. DN's brev til miljøministeren, 1. juni 2010
11. Notat fra Miljøministeriet, "Sammenfatning af vurderinger af konsekvenser for EU-beskyttet natur ved forslag til etablering af nationalt testcenter for vindmøller i Østerild", (udateret)
12. Forslag til naturplan for natura 2000-området Løgstør Bredning
13. Forslag til naturplan for natura 2000-området Vullum Sø
14. Oversigtskort